

SRR 3/2017 rd

Statsrådets försvarpolitiska redogörelse

Statsrådets kansli

ISBN:978-952-287-372-9

Helsingfors 2017

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli	16.2.2017	
Författare	Typ av publikation Statsrådets försvarsredogörelse Uppdragsgivare Regeringsprogrammet		
Publikationens titel	Statsrådets försvarpolitiska redogörelse		
Publikationsseriens namn och nummer	Statsrådets kanslis publikationsserie 6/2017		
ISBN tryckt	978-952-287-371-2	ISSN tryckt	0782-6028
ISBN PDF	978-952-287-372-9	ISSN PDF	1799-7828
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-372-9		
Sidantal	35	Språk	svenska
Nyckelord	redogörelse, försvarspolitik		
Referat	<p>Statsrådets försvarsredogörelse till riksdagen drar upp de försvarpolitiska riktlinjerna för hur den finska försvarsförmågan ska upprätthållas, utvecklas och användas. Genom försvarsredogörelsen och genom att verkställa den säkerställer man att den finska försvarsförmågan motsvarar de krav som den säkerhetspolitiska omgivningen ställer.</p> <p>Försvarsredogörelsen har utarbetats efter att en rapport från en parlamentarisk utredningsgrupp (Riksdagens kanslis publikationer 3/2014) samt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRK publikationsserie 7/2016) hade offentliggjorts. I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen bedöms Finlands omvärld och presenteras prioriteringarna och målen för den finska utrikes- och säkerhetspolitiken. Försvarsredogörelsen beaktar ändringarna i den militära verksamhetsmiljön. Redogörelsen sträcker sig fram till mitten av 2020-talet.</p> <p>Genom försvarsredogörelsen och verkställandet av den tryggas Finlands försvarsförmåga i en föränderlig säkerhetssituation, skapas förutsättningar för att upprätthålla ett trovärdigt försvarssystem som täcker hela landet, dras riktlinjer upp för genomförande av strategiska kapacitetsprojekt, förbättras försvarsmaktens beredskap och styrs fördjupandet av försvarssamarbetet samt utvecklandet av den nationella lagstiftningen.</p>		
Förläggare	Statsrådets kansli		
Tryckort och år	Lönberg Print & Promo, 2017		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
1 INLEDNING.....	7
2 DEN MILITÄRA VERKSAMHETSMILJÖN	8
3 FÖRSVARETS NULÄGE	11
4 UPPRÄTTHÅLLANDE OCH UTVECKLANDE AV FÖRSVARSFÖRMÅGAN.....	14
4.1 De försvarspolitiska grunderna under redogörelseperioden	15
4.2 Utvecklande av försvarssamarbetet	16
4.3 Prioriteringarna vid användningen och upprätthållandet av försvarssystemet.....	19
4.3.1 Markförsvaret	21
4.3.2 Sjöförsvaret	22
4.3.3 Luftförsvaret	23
4.3.4 Försvarssystemets gemensamma operativa förmågor	24
4.3.5 Strategiska kapacitetsprojekt	25
4.4 Försvarsmaktens verksamhets sätt och personal	27
4.5 Värnplikten	28
4.6 Försvarsviljan och det frivilliga försvarsarbetet	28
4.7 Infrastrukturen.....	29
4.8 Forskning och utveckling	29
4.9 Militär försörjningsberedskap.....	29
4.10 Lagstiftning	30
4.11 Resurser	30
5 SAMMANDRAG	32

SAMMANFATTNING

Statsrådets försvarsredogörelse till riksdagen drar upp de försvarspolitiska riktlinjerna för hur Finlands försvarsförmåga ska upprätthållas, utvecklas och användas. Genom försvarsredogörelsens verkställande säkerställer man att den finska försvarsförmågan motsvarar de kraven som den säkerhetspolitiska omgivningen ställer.

Försvarsredogörelsen har utarbetats efter att en rapport från en parlamentarisk utredningsgrupp (Riksdagens kanslis publikationer 3/2014) samt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRK publikationsserie 7/2016) hade offentliggjorts. I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen bedöms Finlands omvärld och presenteras prioriteringarna och målen för den finska utrikes- och säkerhetspolitiken. Försvarsredogörelsen beaktar ändringarna i den militära verksamhetsmiljön. Den tiden som redogörelsen omfattar sträcker sig över denna regeringsperiod fram till mitten av 2020-talet.

Genom försvarsredogörelsen och verkställandet av den tryggas Finlands försvarsförmåga i en föränderlig säkerhetssituation, skapas förutsättningar för att upprätthålla ett trovärdigt försvarssystem som täcker hela landet, dras riktlinjer upp för genomförande av strategiska kapacitetsprojekt, förbättras försvarsmaktens beredskap och styrs fördjupandet av försvarssamarbetet samt utvecklandet av den nationella lagstiftningen.

Finlands militära verksamhetsmiljö har förändrats. Den militära aktiviteten och de militära spänningarna i Östersjöområdet har ökat. Tiden för förvarning vid militära kriser har blivit kortare och tröskeln för att ta till maktmedel har sänkts.

Eftersom bilden av kriget har blivit mera komplex, är utbudet av de medlen som kan riktas mot Finland under en kris vidsträckt. De kraven som ställs på försvaret har ökat. Man måste bereda sig på att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Finland.

Försvarsmaterielprojekt har inskränkts och senarelagts till följd av de anslagsnedskärningarna som riktats mot försvarsmakten. Man har varit tvungen att överföra resurser från anskaffningarna av försvarsmateriel till försvarsmaktens verksamhet.

Som ett militärt alliansfritt land stärker Finland sin nationella försvarsförmåga och intensifierar sitt internationella försvarssamarbete. Mark-, sjö- och luftförsvaret samt försvarsmaktens gemensamma kapaciteter utvecklas i enlighet med de kraven som omgivningen ställer. I cyberomgivningen byggs nya förmågor. Försvarsmaktens stra-

tegiska kapacitetsprojekt genomförs för att Finlands försvarsförmåga ska kunna tryggas på lång sikt. Försvarssystemet utvecklas så att det inte uppkommer några praktiska hinder för en eventuell anslutning till en militär allians.

Försvarssamarbetet är viktigt med tanke på Finlands försvarsförmåga och förebyggandet av hot. Det bilaterala försvarssamarbetet med Sverige utgör en särställning och Förenta staterna är en viktig partner till Finland. Finland främjar målmedvetet utvecklandet av Europeiska unionens försvarssamarbete och dess försvarspolitik. Detta förstärker grunden för den europeiska försvarsförmågan och unionen som säkerhetsgemenskap samt som en global aktör.

Om man behåller nivån på investeringar i nytt material, vilken har höjts i enlighet med den parlamentariska utredningsgruppens rekommendationer, kan huvuddelen av trupperna från och med år 2021 utrustas och utbildas på en nivå som är tillfredsställande med tanke på deras uppgifter. Dessutom förutsätter en bättre beredskap tilläggsresurser från och med år 2018. Finlands trovärdiga försvar grundar sig på de riktlinjer och resurser som presenteras i denna redogörelse.

1 INLEDNING

Statsrådets försvarsredogörelse till riksdagen drar upp de försvarspolitiska riktlinjerna för hur Finlands försvarsförmåga ska upprätthållas, utvecklas och användas. Genom försvarsredogörelsens verkställande säkerställer man att den finska försvarsförmågan motsvarar de krav som den säkerhetspolitiska omgivningen ställer.

Försvarsredogörelsen är en fortsättning på en rapport från en parlamentarisk utredningsgrupp (Riksdagens kanslis publikationer 3/2014) samt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRK publikationsserie 7/2016). I den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen bedöms Finlands omvärld och presenteras prioriteringarna och målen för den finska utrikes- och säkerhetspolitiken.

Försvarsredogörelsen stöder sig på bedömningarna och riktlinjerna i den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen. Försvarsredogörelsen koncentrerar sig på ändringarna i den militära verksamhetsmiljön och utvecklandet av försvaret. Den tiden som redogörelsen omfattar sträcker sig till mitten av 2020-talet.

2 DEN MILITÄRA VERKSAMHETSMILJÖN

Säkerhetsläget i Finlands närområde har blivit sämre efter erövringen av Krim och konflikten i östra Ukraina. De militära spänningarna i Östersjöområdet har ökat och osäkerheten i sig har ökat mera vidsträckt.

Östersjöområdet har fått större militärstrategisk betydelse och den militära aktiviteten i området har ökat. Samtidigt har den militära närvaron i det arktiska området också ökat. Kolahalvön är fortfarande viktig för Ryssland som förläggningsplats för strategiska vapen.

Länderna i Finlands närområde har reagerat på förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen genom att förbättra beredskapen hos sina väpnade styrkor och besluta om nya materielanskaffningar samt genom att höja sina försvarsanslag. EU-länderna och Nato-länderna strävar efter att öka och fördjupa försvarssamarbetet. I Sverige har tyngdpunkten i fråga om att utveckla och använda de väpnade styrkorna flyttats från krishantering tillbaka till försvaret av det egna territoriet. På Gotland har materiel och trupper placerats permanent. Litauen tar på nytt i bruk värnplikten.

Ryssland strävar efter att förstärka sin ställning som stormakt, och landet har uttryckt att dess mål är en säkerhetsstruktur som grundar sig på en uppdelning i intressesfärer. Landet har visat sig kunna fatta strategiska beslut snabbt, och använda militära maktmedel och annan omfattande metodarsenal samordnat för att nå sina mål.

Parallellt med den långvariga konflikten i Ukraina har Ryssland i kriget i Syrien visat att i synnerhet dess flygvapen har en utvecklad och omfattande kapacitet. Ryssland utvecklar sina väpnade styrkors kapaciteter och upprätthåller färdigheterna att agera också i en storskalig militär kris. Alla säkerhetsmyndigheters kapaciteter kan användas för militära uppdrag. Ryssland har förstärkt sitt västliga försvar och förbättrat

handlingsförmågan och beredskapen i det arktiska området. Det materiella utvecklandet av de ryska väpnade styrkorna koncentreras i likhet med i västländerna till fjärrpåverkan och precisionsvapen, bemannade och obemannade luftfarkoster, robotik, kärnvapen, luft- och rymdförsvaret samt digitala spanings- och ledningssystem.

Ryssland strävar efter att utmana Natos förmåga att stöda de baltiska ländernas och det östeuropeiska områdets försvar, om en eventuell militär kris inleds. Ryssland har fjärrpåverkande vapensystem, med vilka man kan förstöra objekt samt förhindra den fria användningen av ett luftrum och ett sjöområde. De trupperna som står i hög beredskap inom alla försvarsgrenar kan snabbt och överraskande flyttas från olika delar av landet i önskad riktning bland annat för att erövra ett begränsat område och bestrida målstatens suveränitet.

Nato har återgått till att i sin verksamhet prioritera försvaret av sina medlemsstater som alliansens kärnuppgift. De flesta Nato-länderna satsar mera än tidigare på sitt försvar. Nato har ökat den övningsverksamheten som koncentreras på ett kollektivt försvar och utvecklar den militära beredskapen med målet att stabilisera säkerhetssituationen i sitt område. Natos närvaro i Östersjöområdet ökar, då Förenta staterna och vissa andra av Natos medlemsländer förstärker de baltiska ländernas och Östeuropas försvar genom att förflytta trupper och materiel till området.

Europeiska unionen förstärker unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik samt intensifierar samarbetet inom försvarsområdet. Målet är att klara av att bemöta såväl yttre som inre säkerhetsutmaningar. Klausulen om ömsesidigt bistånd i Lissabonfördraget (FEU artikel 42.7) ökar möjligheterna att utveckla försvarssamarbetet mellan unionens medlemsländer. Även om största delen av Europeiska unionens medlemsländer stöder sig på Nato i det militära försvaret av sitt eget territorium, har unionen en viktig ställning eftersom den möjliggör ett europeiskt försvarssamarbete och agerar som en omfattande säkerhetsaktör.

Cyberomgivningen ökar i betydelse. Det går inte att utesluta att cybermetoder kan användas för att uppnå politiska mål. Digitaliseringen av samhället, de tekniska systemens beroende av gränsöverskridande datanät samt systemens ömsesidiga beroendeförhållanden och sårbarheter gör samhällets vitala funktioner mottagliga för cyberpåverkan. I våra närområden och även i Finland har cyber- och informationspåverkan riktats mot bl.a. kritisk infrastruktur, industriinrättningar samt det politiska beslutsystemet och medborgarna. Utvecklingen inom vetenskap och teknik orsakar också utmaningar av andra slag när det gäller att bereda sig på hot. Mångfalden av kemiska, biologiska och radiologiska hot och kärnvapenhot (CBRN) kvarstår.

FAKTORER SOM PÅVERKAR DET FINSKA FÖRSVARET ÄR:

- Tiden för förvarning vid militära kriser har blivit kortare och tröskeln för att ta till maktmedel har sänkts. Samtidigt har samhället blivit mera sårbart.
- Den militära aktiviteten i Östersjöområdet har ökat.
- En konflikt i Östersjöområdet skulle påverka Finlands säkerhet.
- Under en eventuell kris är den fria användningen av luftrummet och sjöområdet i Östersjöområdet ifrågasatt. En störning av sjötrafiken samt ett avbrott i Finlands sjöförbindelser västerut skulle påverka hela samhället.
- Det kan inte uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Finland.
- Eftersom bilden av kriget har blivit mera komplex, är utbudet av de medlen som kunde riktas mot Finland under en kris vidsträckt. Detta utbud inbegriper både militära och icke-militära medel.
- För att Finland ska kunna försvaras förutsätts kapacitet att agera både på marken, till sjöss och i luften och dessutom i cyberomgivningen. De kraven som verksamhetsmiljön ställer framhäver bl.a. spaningskapacitet, förvaltningsområdenas beredskap att agera i situationer som utvecklas snabbt, förmåga att skydda sig mot verkningar av vapensystem med lång räckvidd och cyberförsvarsförmåga.

3 FÖRSVARETS NULÄGE

I försvarsmaksreformen, som genomfördes åren 2012–2014, dimensionerades försvarsmaktens storlek och grundstruktur så att de motsvarade de skärpta ekonomiska kraven samt den dåvarande hotnivån i den säkerhetspolitiska omgivningen, som var lägre än den är i dag. Försvarsbudgeten skars ned med cirka tio procent. De sparmålen som ställts för reformen nåddes. I försvarsmaksreformen minskades antalet anställda till cirka 12 000. Försvarsmaktens serviceverksamheter samt logistik koncentrerades. Den krigstida styrkan minskades till 230 000 personer.

Under den tid då försvarsmaksreformen verkställdes uppkom ett finansieringsunderskott i försvarsmaktens omkostnader, som beror på tilläggsnedskärningar och tilläggsskyldigheter som riktats till försvarsmakten, en ökning av kostnaderna samt reaktioner på förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen. Dessa har lett till att försvarsmaterielprojekt har senarelagts och inskränkts. Man har blivit tvungen att inrikta resurser från anskaffningarna av försvarsmateriel till försvarsmaktens verksamhet.

Försvarsmaktens övningsverksamhet, som minskades på grund av sparåtgärderna, har kunnat höjas till en tillfredsställande nivå från och med år 2015. I enlighet med statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram har finansieringen av materialinvesteringar, som skars ned medan försvarsmaksreformen genomfördes, stegvis kunnat höjas till den nivå som den parlamentariska utredningsgruppen (2014) föreslagit. Beredningen av ersättandet av kapaciteterna hos marinens fartygsmateriel och flygvapnets multirollsjaktplan har inletts med kapacitetsprojekt, som förutsätter separata finansieringsbeslut.

Försvarsmaktens beredskap skapas under normala förhållanden. De åtgärderna som försvaret förutsätter måste kunna inledas med det materialet och de resurserna som försvarsmakten har till sitt förfogande. Avväjningsförmåga skapas med de trupperna

och systemen som man omedelbart förfogar över. I en kris som utvecklas snabbt blir det svårt att göra storskaliga försvarsförberedelser och de tilläggsanskaffningarna som försvaret förutsätter. Dagens ekonomiska resurser begränsar försvarsmaktens möjligheter att förbereda sig på en långvarig kris och krigföring.

För närvarande är arméns förmåga att fullgöra sin uppgift tillfredsställande. Med tanke på att arméns kapacitet ska kunna upprätthållas är det viktigt att planerade projekt kan genomföras. De anskaffningar som ersätter arméns allt äldre material förbättrar den operativa förmågan, men man kan inte skaffa tillräckligt med material.

För närvarande är marinens förmåga att fullgöra sin uppgift god. Flott- och kusttruppernas operativa förmåga och beredskap upprätthålls och utvecklas delvis för uppdrag under normala förhållanden och undantagsförhållanden. Förmågor hos de fartygsklasser som tas ur drift kommer att ersättas på 2020-talet för att kapaciteten att övervaka och säkerställa den territoriella integriteten, skydda sjötrafiken och avvärja marina angrepp ska kunna upprätthållas.

För närvarande är flygvapnets förmåga att fullgöra sin uppgift god. Hornet-multi-rolls-jaktplanens operativa förmåga har upprätthållits genom uppdateringar av materielen. Markmålskapaciteten, som stöder arméns och marinens strider, har byggts upp i enlighet med planerna. De objekten som är vitala för samhället och armétruppernas luftvärnsskydd har utvecklats genom att luftvärnsrobotsystem har skaffats. En betydande mängd luftvärnsmateriel tas ur drift i mitten av 2020-talet. Vid samma tid går Hornet-materielens livscykel ut. Ersättandet av materielen har en avgörande inverkan på förmågan att övervaka och trygga den territoriella integriteten, på jaktförsvarsförmågan samt på förmågan att påverka markmål.

Fullgörandet av försvarsmaktens uppgifter förutsätter högre funktionsduglighet än för närvarande på marken, till sjöss, i luften och i cyberomgivningen samt en bättre fjärrverkansförmåga. Det finns brister i den territoriella räckvidden och stridståligheten för spaningssystemets, ledningssystemets och logistiksystemets prestationsförmåga. Den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen och bl.a. utvecklingen av tekniken visar på att lagstiftningen behöver utvecklas för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina uppgifter.

- Det råder obalans mellan behoven att utveckla försvaret och den nuvarande resursnivån. Om man inte vidtar några korrigerande åtgärder försvagas försvarsförmågan.
- Försvarsförmågan bör utvecklas som en helhet så att alla försvarsgrenar och kapacitetsområden beaktas.
- Försvarsmaktens betydande materiel, som tas ur drift, ersätts för att mark-, sjö- och luftförsvarsförmågan ska kunna upprätthållas och Finlands försvarsförmåga tryggas.

4 UPPRÄTTHÅLLANDE OCH UTVECKLANDE AV FÖRSVARSFÖRMÅGAN

Genom försvarsförmågan tryggas Finlands självständighet och territoriella integritet. Försvarsförmågan består av försvarssystemets militära kapaciteter samt av nationellt myndighetssamarbete och internationellt försvarssamarbete. Försvarsförmågan upprätthålls och utvecklas i en föränderlig omgivning.

Finland är ett militärt alliansfritt land, som förverkligar sitt konkretare partnerskap med Nato och håller fast vid möjligheten att anhålla om Nato-medlemskap. Finland stärker sitt nationella försvar och intensifierar sitt internationella försvarssamarbete. Deltagandet i det internationella samarbetet är förenligt med Finlands intressen. Samarbetet är viktigare än tidigare med tanke på att den nationella försvarsförmågan ska kunna upprätthållas, utvecklas och användas. De kraven som omvärlden ställer förutsätter att försvaret har en effektiv militär prestationsförmåga, som snabbt kan tas i bruk, och som för sin del stärker stabiliteten i Östersjöområdet.

Det långsiktiga utvecklandet av försvarsförmågan baserar sig på beslut som fattats under decennier. Förändringen av omvärlden förutsätter beredskap, trupper och system som snabbt kan tas i bruk samt en omfattande utbildad reserv, vilka främjar Finlands möjligheter att bemöta en militär kris både om den utvecklas snabbt och om den blir långvarig.

4.1 De försvarspolitiska grunderna under redogörelseperioden

Det skärpta säkerhetsläget i Europa och i Östersjöområdet har konsekvenser för Finland. Trots att det internationella läget har skärpts riktas inget direkt militärt hot mot Finland. Man måste emellertid bereda sig på att militära maktmedel eller hot om sådana kan riktas mot Finland. Som medlem av EU kan Finland inte stå utanför, om säkerheten hotas i dess närområde eller på annat håll i Europa.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska linje har definierats i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRK publikationsserie 8/2016). Finlands utrikes- och säkerhetspolitiska mål är att förhindra att Finland blir part i en militär konflikt. Finland beslutar själv om sina säkerhets- och försvarspolitiska lösningar. Finland driver en aktiv stabiliseringspolitik för att förebygga militära hot. Den aktiva stabilitetspolitiken stöds genom att den nationella försvarsförmågan upprätthålls. Finland stärker aktivt och brett internationellt säkerhetspolitiskt samarbete och andra former av partnerskaper samt utvecklar sina möjligheter att ge och ta emot internationellt stöd.

Riksdagens utrikesutskott har gett sitt betänkande angående den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen UUB 9/2016). I sitt betänkande konstaterar utskottet att Finland ska bedriva en aktiv stabilitetspolitik för att förebygga militära hot. Utskottet instämmer med redogörelsens riktlinje som stöder aktivt stabiliseringspolitik för att förebygga militära konflikter. Utskottet instämmer med skrivningen att som EU-medlem kan Finland inte vara utomstående, om säkerheten på ett närområde eller någon annanstans i Europa skulle hotas. Utskottet konstaterar också i sitt betänkande att Finland inte tillåter att vårt territorium används i fientligt syfte mot andra länder. Enligt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse begränsar detta inte Finlands möjligheter att ge och ta emot internationellt stöd eller intensifiera försvarssamarbetet.

Försvaret utvecklas så att det kan bemöta de ökande kraven som omvärlden ställer. Finland måste kunna svara på militär påtryckning, ett militärt hot som utvecklas snabbt och ett storskaligt militärt angrepp.

Utöver traditionella militära hot bereder sig Finland på att bemöta mera mångfasetterade hot än tidigare, där militära och icke-militära metoder förenas. Den yttre och den inre säkerheten är allt klarare sammankopplade. Beredskapen genomförs i enlighet med verksamhetsmodellen för den övergripande säkerheten samt genom att författningsgrunden utvecklas. Den försvarsförmågan som ska upprätthållas mot yttre hot är en del av Finlands övergripande säkerhet och en av samhällets vitala funktioner. För att försvarsförmågan ska kunna upprätthållas krävs nära samverkan mellan sam-

hällets olika aktörer. Det att man snabbt kan ta i bruk myndigheternas och parternas resurser och kapaciteter säkerställs genom partnerskaps- och säkerhetsavtal och avsiktsförklaringar samt genom gemensamma övningar.

Försvarsmakten stöder de myndigheterna som svarar för den inre säkerheten och andra myndigheter i enlighet med begäran om handräckning och samarbetsarrangemang. Den finska värnplikten och medborgarnas försvarsvilja förstärker samhällets kriställighet.

Försvarets preventiva förmåga grundar sig på beredskap och avvärjningsförmåga som har ställts i relation till omgivningen. Finland bereder sig på att avvärja militära hot genom att upprätthålla en försvarslösning av nuvarande form, vilken grundar sig på vapensystem med prestationsförmåga och en omfattande reserv. Med tanke på kriser som utvecklas snabbt behövs nationella militära kapaciteter som kan användas omedelbart.

Finland skapar färdigheter att ge och ta emot militärt stöd. Förmågan att ta emot militärt stöd utgör en del av den nationella försvarsförmågan. Givandet och mottagandet av militärt stöd beaktas i statsförvaltningens beredskap och övningar samt i försvarsmaktens planering. Detta förutsätter planeringssamarbete, gemensam lägesuppfattning samt kompatibla lednings- och övervakningssystem, utbildnings- och övnings-samarbete samt förmåga att samverka.

4.2 Utvecklande av försvarssamarbetet

Försvarssamarbetet förstärker försvarsförmågan under både normala förhållanden och undantagsförhållanden samt förbättrar förmågan att förebygga hot och främjar möjligheten att få politiskt och militärt stöd när det behövs. Genom försvarssamarbetet får man dock inte de säkerhetsgarantierna för Finland som ett medlemskap i en försvarsallians ger. Samarbete under normala förhållanden utgör grunden för samarbete under undantagsförhållanden. Det förtroendet som försvarssamarbetet förutsätter byggs upp genom en stabil och långsiktig verksamhet. Med hjälp av ett omfattande samarbetsnätverk utvecklar Finland arrangemang som kan utnyttjas för att få allt det stödet som det är möjligt att få från begynnelsefasen i en eventuell kris.

Finland fortsätter att delta i internationella utbildningar och övningar samt i militär kris-hantering och i annan internationell verksamhet. Vid deltagandet i utbildningar och övningar prioriteras krävande internationella övningar. Man fortsätter att bjuda in in-

ternationella partner till nationella övningar, och dessa övningar kan sammanlösas med partnernas övningar.

Deltagandet i militär krishantering innebär finsk utrikes- och säkerhetspolitisk påverkan och internationellt samarbete. Målet är att utveckla den nationella försvarsförmågan. I en allt mera komplex krishantering deltar man i allt svårare verksamhetsmiljöer, där säkerhetsriskerna har ökat. Finland tar hänsyn till förändringarna i den internationella krishanteringen. Finland bedömer deltagandet i militär krishantering med tanke på effektiviteten och de nationella målen.

Europeiska unionen är ett säkerhetspolitiskt val och en värdegemenskap för Finland. Finland deltar aktivt i utvecklandet och verkställandet av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Europeiska unionens solidaritetsklausul (artikel 222 i FEUF) och klausul om ömsesidigt bistånd (artikel 42.7 i FEU) stärker unionen som säkerhetsgemenskap och ökar medlemsstaternas ömsesidiga solidaritet. Delområden som är viktiga för Finland är bl.a. krishantering, givande och mottagande av bistånd, bemötande av hybridhot, utvecklande av försvarssamarbetet och prestationsförmågorna, skapande av arrangemang för försörjningsberedskapen samt förstärkande av det försvarsindustriella och försvarstekniska kunnandet.

Finland främjar utvecklandet av Europeiska unionens försvarssamarbete. Finland stöder unionens bestående strukturella samarbete samt en förstärkning av planerings- och ledningsförmågan i krishanteringsinsatser. Samarbetet med Nato är viktigt när unionens försvarssamarbete utvecklas. Främjandet av samarbetsmöjligheterna i EU och Nato kräver ett aktivt agerande från finsk sida.

Nato är en aktör som främjar den transatlantiska och europeiska säkerheten och stabiliteten. Finland främjar Natos partnerskap för utvidgade möjligheter samt ett fördjupat samarbete mellan Nato, Finland och Sverige (28+2) på så sätt att öppna möjligheter inom bl.a. övningar och utbildning samt utvecklandet av en gemensam lägesuppfattning utnyttjas. Finland upprätthåller möjligheten att ansöka om medlemskap i Nato och ger noggrant akt på förändringar i sin säkerhetspolitiska miljö. När försvarsförmågan utvecklas beaktar man också i fortsättningen försvarssamarbetets möjligheter och internationella kompatibilitet samt försäkrar man sig om att inga praktiska hinder uppstår för en eventuell anslutning till den militära alliansen.

Det nordiska försvarssamarbetet (Nordefco) utvecklas bl.a. på områdena lägesbildsamarbete samt utbildning och övningar. Finland strävar efter att öka den gemensamma användningen av marinens och flygvapnets baser samt övningsområden för att utveckla en flexibel och effektiv övningsverksamhet. På försvarsmaterielsektorn

fortgår gemensamma projektförberedelser samt utvecklas industriellt samarbete. Finland stöder samarbetet mellan Nordefco och de baltiska länderna samt samarbetet mellan försvarsförvaltningarna i den s.k. Nordliga gruppen (Northern Group).

I Finlands bilaterala samarbete har Sverige en särställning. Försvarssamarbetet med Sverige syftar till att förstärka säkerheten i Östersjöområdet samt Finlands och Sveriges försvar. Finland och Sverige fördjupar sitt försvarssamarbete, som utvecklas så att det täcker den operativa planeringen i alla situationer. Exempel på dessa kan vara tryggandet av den territoriella integriteten eller utövandet av rätten till kollektivt självförsvar enligt artikel 51 i FN-stadgan. För fördjupandet av det bilaterala försvarssamarbetet ställs inga restriktioner på förhand. Finland är aktivt i samarbetet.

Förenta staterna är en viktig partner för Finland, och det försvarssamarbetet som bedrivs med landet förbättrar den finska försvarsförmågan. Finland fortgår med ett intensivt materielsamarbete samt fördjupar annat försvarssamarbete med Förenta staterna i enlighet med en avsiktsförklaring som gäller bilateralt försvarssamarbete. I detta ingår bl.a. fördjupande av den försvarspolitiska dialogen, informationsutbyte, förstärkande av prestationsförmågor och beredskap samt samverkansförmågan, övningar samt material- och forskningssamarbete.

Bilaterala försvarssamarbetspartner som är viktiga för Finland är också Danmark, Estland, Frankrike, Nederländerna, Norge, Polen, Storbritannien och Tyskland. Lettland och Litauen är nära partner till Finland. För att stöda det bilaterala samarbetet upprättas bilaterala ramavtal, som underlättar styrningen av försvarssamarbetet och gör det mera planerligt.

Genom internationellt materialsamarbete skapas färdigheter att utveckla försvarets materiella prestationsförmåga. Internationellt fördjupande av materialsamarbetet fortgår de nordiska länderna emellan, med Europeiska unionen och Nato samt bilateralt. Finland deltar i internationellt samarbete som gäller vapen- och exportkontroll samt i åtgärder som ökar förtroendet och säkerheten och i utvecklandet av dessa.

Försvarsförvaltningen upprätthåller och utvecklar innovations- och framförhållningsförmågan, säkerställer stödet till utvecklandet av prestationsförmågorna och förutsättningarna för internationellt forskningssamarbete samt den kompetensen som behövs för försvaret. Försvarsmakten höjer stegvis nivån på den totala finansieringen av forskning och utveckling.

4.3 Prioriteringarna vid användningen och upprätthållandet av försvarssystemet

Försvaret av Finland förutsätter en i relation till omgivningen ställd helhet, som utgörs av mark-, sjö- och luftförsvaret och de gemensamma prestationsförmågorna som stöder dem samt förmåga att ta emot internationellt stöd. Försvarsmaktens trupper och system som står i högsta beredskap används inom hela rikets territorium. En omfattande reserv skapar territoriell täckning och handlingsförmåga för försvaret i en långvarig eller storskalig kris.

Med trupper som står i omedelbar beredskap, vilka är effektiva och utrustade med moderna system och innehåller trupper från alla försvarsgrenar, strävar man i första hand efter att förhindra att en situation skärps så att militära maktmedel används mot Finland. När en situation kräver det, formas en tyngdpunkt för försvaret och avväjrs ett angrepp på Finland. I en kris som blir långvarig eller utvidgas ställs vid behov flera trupper upp.

En förändring i den säkerhetspolitiska omgivningen förutsätter att försvarssystemet har högre beredskap och förmåga till gemensamma insatser. Regleringen av beredskapen grundar sig på kontinuerlig bevakning av den säkerhetspolitiska omgivningen och förmåga till tidig varning, genom vilka möjliggörs att åtgärder kan inledas i rätt tid. Försvarsmakten måste kunna reglera sin beredskap flexibelt och snabbt, använda militär styrka i olika situationer samt forma och flytta försvarets tyngdpunkt inom rikets hela territorium.

Vid gemensamma insatser, som leds av huvudstaben, samordnas arméns, marinens och flygvapnets aktioner samt användningen av försvarsmaktens gemensamma prestationsförmågor. Försvarsgrenarna stöder sig på försvarsmaktens gemensamma ledning, spaning och logistik. Försvarsmakten bereder sig på att militärt försvara landet i enlighet med principerna om den övergripande säkerheten i samarbete med övriga myndigheter och partner.

Försvarsmaktens trupper delas enligt användningsprincipen in i operativa, territoriella och lokala trupper. Med de territoriella trupperna skapas territoriell täckning för försvaret. Med de operativa trupperna skapas tyngdpunkten för försvaret och genomförs de avgörande striderna. De lokala trupperna stöder på sina aktionsområden de operativa och de territoriella trupperna i strids-, skydds-, övervaknings- och stöduppgifter samt i kontakter till övriga myndigheter. Försvarsmakten har trupper i olika beredskap utgående från hur snabbt de kan användas. Den principiella uppdelningen av trupperna visas i bild 1.

Bild 1: Den principiella uppdelningen av försvarsmaktens trupper

Gränsbevakningsväsendet deltar i försvaret av riket. Gränsbevakningsväsendets höga beredskap, befogenheter och prestationsförmåga utnyttjas som stöd för försvarssystemet vid övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten. När situationen kräver det ansluts gränstrupperna till försvarsmakten. Gränstrupperna används för mark- och sjöförsvarets uppgifter som en del av försvarssystemet. Gränsbevakningsväsendets försvarsplanering och försvarsförberedelser genomförs i nära samverkan med försvarsmakten.

Prioriteringarna i fråga om att upprätthålla och utveckla försvarssystemet under redogörelseperioden är:

- Samtliga försvarsgrenars beredskap
- Ersättande av kapaciteter som tas ur drift,
- Spaning, cyberförsvar och fjärrpåverkan.

För att de krigstida trupperna ska fås i användning fullt ut förutsätts kompletterande materielanskaffningar och resurser som måste tas från samhället. Finland förbättrar försvarsförmågan i hela landet genom att effektivera användningen av trupper som inte ingår i den nuvarande styrkan på 230 000 personer. Den krigstida mobiliseringsorganisationen fogas till de lokala trupperna, och beväringar som har nått en tillräcklig utbildningsnivå används för uppgifter vid höjning av beredskapen och under en kris. Om det behövs i en krissituation inkluderas i styrkan också de gränstrupperna som ska anslutas till försvarsmakten. Följaktligen ingår i de krigstida trupperna cirka 280 000 militärpersoner.

4.3.1 Markförsvaret

Genom markförsvaret förebyggs och avvärjs ett markanfall som riktas mot Finland. Med markförsvaret bildas den riksomfattande, territoriella och lokala täckningen som uppgifterna och situationen kräver, förhindras att markområden erövrats, stöds andra myndigheter när det gäller att trygga samhällets vitala funktioner samt med stöd av luft- och sjöförsvaret slås en motståndare som anfallit landvägen. Det territoriella försvaret och sättet att förverkliga det, en territoriell strid, utvecklas så att det motsvarar förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen. I arméns verksamhet framhävs utvecklandet av beredskapen, reaktionsförmågan och de mobila insatserna samt koncentrationen av påverkan till nyckelobjekt.

Under detta decennium ligger tyngdpunkten vid utvecklandet av försvarsmakten på armén och särskilt på de trupperna som står i omedelbar beredskap.

Med arméns beredskapsavdelningar och beredskapsenheter, som omedelbart kan fås i användning, besvaras krävande handräckningsuppdrag i en snabb lägesutveckling, skyddande av försvarsmaktens egna och samhällets kritiska objekt samt hot om att militära maktmedel kommer att användas. I begynnelsefasen av en kris betonas användningen av de anställda och beväringarna.

Vid behov ställer armén upp trupper som står i omedelbar beredskap för att förstärka försvarets preventiv förmåga. När situationen kräver det ställs flera trupper upp, med vilka skapas förmåga att avvärja ett angrepp och slå tillbaka angriparen som en del av försvarsmaktens gemensamma insats samt bemöts de kraven som en långvarig kris ställer.

Arméns förmåga att avvärja ett storskaligt angrepp upprätthålls. Användningsprinciperna för, kompetensen hos och utrustningen av arméns territoriella och lokala trupper dimensioneras i enlighet med de kraven och resurserna som de planerade akt-

ionsområdena ställer. Antalet lätt utrustade trupper ökar i förhållande till den totala styrkan.

Arméns mobilitet, eldkraft och slagkraft utvecklas bl.a. genom en modernisering av pansarskyttebandvagnsmaterielen BMP-2M, en livscykeluppdatering av pansarskyttematerielen CV9030 samt genom upphandling av stridsvagnen Leopard 2A6. Arméns övervaknings- och målanvisningskapacitet förbättras, och en ny generation av pansarvärnsvapen och ammunition skaffas. Genom ett mobilt artillerisystem med eldkraft ersätts det föråldrade artilleriet.

Den avskräckningsförmågan som gick förlorad när infanteriminorna togs ur bruk ersätts med andra metoder. Försvarmakten reder ut möjligheterna och användbarheten hos den inhemska försvarsindustrins innovationer. Uppgiften ska vara genomförd vid utgången av år 2017.

4.3.2 Sjöförsvaret

Med sjöförsvaret tryggas det finska sjöområdets integritet och vitala förbindelser tryggas samt avvärjs marina angrepp med stöd av mark- och luftförsvaret. Den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen i Östersjöområdet och Finlands beroende av sjöförbindelser förutsätter att sjöförsvaret är mångsidigt, har stridstålighet och hög beredskap. Detta förhindrar och begränsar risken för att Finland isoleras från havet och att vapenpåverkan riktas mot kritiska objekt eller vitala funktioner.

En förutsättning för sjöinsatser under normala förhållanden och undantagsförhållanden är att det med fasta och mobila system och fartyg för sjöövervakning kan formas en undervattens-, övervattens- och lufttrumslägesbild samt kontinuerlig eldanvändningskapacitet. Sjöområdets integritet övervakas och tryggas med sjöövervakningens system samt med fartyg som klarar av att avvärja territoriekränkningar och ubåtsattacker tillsammans med övriga marina myndigheter. Sjöförbindelserna tryggas genom att de sjöområden, sjörutter och farleder som behövs skyddas med ubåtsbekämpning, minbekämpning samt yt- och luftvärn. Vid behov görs sjöminering för att skydda områdena.

Marina angrepp avvärjs med koncentrerad eldanvändning, vars centrala delar utgörs av yt- och kustrobotar samt sjöminor. Genom sjöminering skyddas det egna agerandet, begränsas motståndarens agerande och förhindras motståndarens tillträde till områden som är viktiga för det egna agerandet. Med flott- och kusttrupper som är mobila och har eldkraft skapas tyngdpunkten för avvärjningen i den riktningen som behövs. Vid behov slås angriparen med stöd av försvarmaktens gemensamma pre-

stationsförmågor och de andra försvarsgrenarna. Marinen stöder mark- och luftförsvaret bl.a. genom eldanvändning och genom att delta i luftövervakningen.

Sjöförsvaret utvecklas mot snabbare och rörligare sjöinsatser än dagens. Med de kapaciteterna som ska upphandlas upprätthålls marinens snabba och flexibla beredskapsreglering, övervakningsförmåga, eldanvändning samt bildandet av en tyngdpunkt för avvärjningen på sjö- och kustområdena.

Robotsystemet för övervattenbekämpning i missilbåtarna i Hamina-klassen, som ska repareras grundligt, förnyas och till fartygen skaffas ubåtssök- och torpedsystem. Sjöminerings- och transportkapaciteten upprätthålls på minflottarna i Pansio-klassen, som har reparerats grundligt. Den stridsfartygsmateriel som ska tas ur drift ersätts med en ny fartygsklass på 2020-talet. Minröjningsförmågan upprätthålls på minjäktarfartygen i Katanpää-klassen och på avdelningarna för minröjande dykare.

Stommen i kusttrupperna består av en mobil stridsavdelning med eldkraft som verkar på kusten, nya robotenheter för övervattensavvärjning samt skydds- och eldenheter. Kusttruppernas eldkraft och mobilitet samt ledningen av dem utvecklas. Den fasta sjöövervakningens kapacitet säkerställs genom att system för övervattensövervakning upprätthålls och förnyandet av undervattensövervakningssystemet inleds.

4.3.3 Luftförsvaret

Med luftförsvaret förebyggs och avvärjs luftangrepp på Finland samt begränsas angriparens möjlighet att använda luftvapnet överraskande och fjärran ifrån.

Flygvapnet upprätthåller en lägesbild och beredskap att reagera omedelbart på det sätt som omgivningen förutsätter. Den riksomfattande ledningen av luftförsvaret och en koncentrerad användning av jaktplansstyrkan möjliggörs genom ett nätverkande övervaknings- och ledningssystem. Luftförsvaret skyddar höjningen av beredskapen och uppställandet av trupper samt möjliggör för sin del mark- och sjöförsvaret genom att förhindra att angriparen får herravälde i luften. Luftinsatserna stöds med mark- och sjöförsvaret.

Flygvapnets höga beredskap och multirolls jaktplan med en tillräcklig kapacitet möjliggör luftförsvaret av hela det finska territoriet. Med multirolls jaktplan genomförs territoriell övervakningsuppgifter, påverkas objekt i luften, på marken och till sjöss samt kompletteras försvarsmaktens spanings-, övervaknings- och ledningssystem. Med luftvärn i flera skikt skyddas objekt och trupper samt orsakas angriparen förluster territoriellt

och lokalt. Med ett nätverkande luftförsvaret, som bildas av flygvapnet och luftvärnet, klarar man av att påverka olika hottyper från bemannade och obemannade luftfarkoster till kryssningsrobotar. Flygvapnet deltar i mark- och sjöförsvaret med eldanvändning från luften mot marken och havet.

För att öka stridståligheten upprätthålls ett tillräckligt nätverk av flygbaser och flyttbara trupper. Multirolls jaktplanens och luftvärnets självförsörjning tryggas genom att ett tillräckligt vapenmaterial- och reservdelslager samt nationellt kunnande upprätthålls.

Under detta decennium tryggas underhållet av flygmaterielen och luftvärnssystemen, utrustas flygbaserna med specialmaterial och utvecklas deras strukturer i enlighet med de kraven som omgivningen ställer. Målet för utvecklandet av luftvärnet är en tillräcklig höghöjdsluftvärnsförmåga och territoriell räckvidd för eldanvändningen. För att försvarsförmågan ska kunna upprätthållas, ersätts Hornet-materialen, som tas ur drift under senare hälften av 2020-talet, i enlighet med de kraven som den säkerhetspolitiska omgivningen ställer.

Den kapaciteten inom luftövervakningen som tas ur drift ersätts vid utgången av det kommande decenniet. Utvecklandet av luftfarkoster och drönare med liten impuls förutsätter att nya övervakningstekniker undersöks.

4.3.4 Försvarssystemets gemensamma operativa förmågor

En förvarning om militära hot som riktas mot Finland förutsätter utvecklad spanings- och övervakningsförmåga samt internationellt samarbete. Metoder för informationsinhämtning gällande dessa hot utvecklas i den militära underrättelseverksamheten. Försvarsmakten bygger upp en planerad helhet som består av militär underrättelseverksamhet, övervakning och stöd för målinriktning.

Försvarsmakten fortgår med att utveckla cyberförsvarsförmågan i enlighet med den nationella cybersäkerhetsstrategin. Försvarsmakten bygger upp förmåga att forma en cyberlägesbild, att planera och verkställa cyberinsatser och att skydda och övervaka sina system i cyberomgivningen.

Förmåga att snabbt påverka fjärran belägna objekt är en central del av den militära förebyggande förmågan under 2020-talet. Mängden ammunition för fjärrverkande vapensystem utökas och deras målanvisningsförmåga förbättras. Specialtruppernas förmåga till spaning och påverkan upprätthålls. Med en underhållsuppdatering av

helikoptermaterielen tryggas special- och beredskapstruppernas rörlighet och reaktionsförmåga samt understöds försvarsgrenarnas övriga trupper.

Det förnyade logistiksystemets funktion etableras utgående från de erfarenheterna som erhållits vid övningar och krishantering. Kunnandet, användbarheten hos kritiskt material och information i datalager säkerställs nationellt. Det tryggas att försvarsmaktens internationella upphandlingskanaler och upphandlingskontakter fungerar samt att material finns att tillgå. En modell för produktion av sprängämnen och för upprätthållande av deras livscykel utvecklas.

Fältunderhållet utvecklas i överensstämmelse med beredskapskraven och så att det kan upprätthålla stödet till trupperna vid en långvarig kris. Förmågan att ta emot stöd beaktas när logistiksystemet utvecklas.

Försvarsmakten stöder sig i sin datakommunikation på säkerhetsmyndigheternas nät samt fortgår med att förena och förenkla sina datakommunikationsnät. Den tekniska konstruktionen utvecklas så att den motsvarar försvarsmaktens behov som gäller beredskapen, övningsverksamhet samt territorialövervakningen och andra insatser. Användningen av utrustning som baserar sig på kommersiell teknik som stöd för ledningen utökas. Med försvarsmaktens egna datatekniska system stöds i första hand stridsledningen.

I ett multinationellt samarbete utvecklas tekniska och funktionella lösningar, som gör det möjligt att vid behov sammanlänka delar av ledningssystemen i olika länder.

Gränstruppernas sammansättningar, användningsprinciper och försvarsmaterial utvecklas som en del av försvarssystemet i samverkan med försvarsmakten. Vid utvecklandet beaktas särskilt de ökade beredskapskraven.

4.3.5 Strategiska kapacitetsprojekt

På 2020-talet befinner sig det finska försvaret i en exceptionell situation, eftersom två försvarsgrenars huvudsystem tas ur drift nästan samtidigt. De fartygs- och jaktplansupphandlingar som ersätter marinens och flygvapnets utgående operativa förmåga är livsviktiga strategiska projekt för det finska försvaret. I enlighet med regeringsprogrammet har beredningen av ersättandet av marinens fartygsmateriel (projektet Flottilj 2020) och flygvapnets multirolls jaktplan (HX-projektet) inletts. Projekten grundar sig på undersökning och analys av vilka krav den framtida omgivningen kommer att ställa.

Sjö- och luftförsvaret är en förutsättning för att hela försvarssystemet ska fungera och för att försvarsmakten ska kunna utföra sina uppgifter i normala förhållanden, vid övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten och vid förebyggandet samt avvärjandet av ett eventuellt angrepp. Projekten har stor betydelse med tanke på den finska säkerhets- och försvarspolitik.

Flottilj 2020 -projektet

Livscyklarna för missilbåtarna i Rauma-klassen och minfartygen i Hämeenmaa-klassen kommer till sitt slut i mitten av 2020-talet. Sjöförsvarets avvärjningsförmåga bevaras genom de fartyg som ska upphandlas i Flottilj 2020 och missilbåtarna i Hamina-klassen, som ska genomgå en grundlig reparation. I Flottilj 2020 -projektet är det fråga om att kapaciteten hos sju fartyg, som tagits ur drift eller kommer att tas ur drift, ska ersättas och uppdateras så att de kan motverka nutida hot.

Med de fyra fartygen i Flottilj 2020 klarar man av att långvarigt och året runt vara närvarande på sjön i alla väder- och isförhållanden på Östersjön, att mobilt trygga den territoriella integriteten, att leda sjöoperationer, avvärja ubåtar, göra sjömineringar samt ytavvärjningar och luftvärn. Uppgifterna förutsätter att fartygsklassen har förmåga att forma en luftrums-, övervattens- och undervattenslägesbild.

Kapaciteten hos fartygen i Flottilj 2020 har planerats vara i drift till 2050-talet. Kostnadsberäkningen för upphandlingen är 1,2 Mrd€.

HX-projektet

Den planerade livscykeln för Hornet-materielen kommer till sitt slut under åren 2025-2030. Materielens driftsalder begränsas av tre huvudfaktorer: den relativa operativa förmågan blir sämre, konstruktionerna blir trötta och tillgången på produktstöd till planets system blir sämre. Luftförsvaret av hela Finlands territorium och upprätthållandet av en förebyggande försvarsförmåga förutsätter att flygvapnets huvudsakliga avvärjningssystem från och med år 2025 ersätts med en prestationsförmåga multirolls jaktplan.

Med multirolls jaktplan genomförs territorieövervakningsuppgifter, påverkas objekt i luften, på marken och till sjöss samt kompletteras försvarsmaktens spanings-, övervaknings- och ledningssystem. Multirolls jaktplanets kapacitet kompletteras med luftvärnets kapaciteter. Hornet-materielens kapacitet kan inte ersättas enbart med luftvärnet och inte heller med de obemannade luftfarkosterna som är i användning eller under planering och som endast täcker en del av Hornet-materielens operativa för-

måga. Behovet av och möjligheterna att upphandla kompletterande kapaciteter analyseras i samband med HX-projektet.

Det har planerats att det nya multirolls jaktplanets kapacitet ska vara i bruk i minst 30 år, dvs. till 2060-talet. Kostnadsberäkningen för upphandlingen är 7-10 Mrd€. Upphandlingsbeslutet fattas i början av 2020-talet.

4.4 Försvarsmaktens verksamhetsätt och personal

Försvarsförvaltningen verkställer en intern sparplan genom vilken man strävar efter att bemöta de ramnedskärningarna som gjorts samt kontrollera kostnads- och utgiftstrycken.

Vid utvecklandet av försvarsmaktens verksamhetsätt och personalsystem koncentrerar man sig på kärnverksamheten och strävar efter kostnadseffektivitet. I partnerskapen eftersträvas att tjänster och beredskap kan säkerställas kostnadseffektivt i alla förhållanden.

Den krigstida trupp strukturen definierar försvarsmaktens personalstruktur. Vidare påverkas detta av försvarsmaktens budgetram, uppgifter och utvecklandet av försvarsmaktens nya kapaciteter och statens verksamhetsmodeller. Personalresurserna inriktas på försvarsmaktens kärnuppgifter, såsom upprätthållandet av beredskapen, utbildandet av de värnpliktiga samt de uppgifterna som upprätthållandet och utvecklandet av nya förmågor förutsätter.

På personalstrukturen inverkar ändringen av pensionssystemet för militärpersoner och de åtgärderna som institutofficeraravgången förutsätter, med vilka säkerställs att reserven av yrkesmilitärer är tillräckligt stor totalt sett. Personalstrukturen samt reservens utbildningssystem ändras utgående från de krigstida kraven. När personalsystemet utvecklas beaktas de kraven som beredskapen samt den internationella samverkan och den militära krishanteringens ställer. Antalet anställda efter försvarsmaktsreformen, cirka 12 000 personer, är minimibehovet när det gäller att genomföra försvarsmaktens nuvarande uppgifter.

4.5 Värnplikten

Den allmänna värnplikten och utbildandet av hela den tjänstedugliga manliga åldersklassen producerar försvarsmaktens krigstida trupper på ett kostnadseffektivt sätt. Den frivilliga militärtjänsten för kvinnor utvecklas som en del av det totala systemet. Antalet kvinnor som tjänstgör i krishanteringsuppdrag försöker man utöka. Mönstringssystem förbättras genom att digitala informationstjänster och verksamhetssätt utvecklas samt genom att de värnpliktigas specialkompetens och förmågor beaktas.

Beväringsutbildningen utvecklas kostnadsmedvetet så att den motsvarar de förändrade beredskapskraven och genom att bl.a. nät-, virtual- och simuleringssystem utnyttjas. Nya utbildningsarrangemang verkställs i etapper. Digitala tjänster utnyttjas vid skötseln av de värnpliktigas ärenden.

Reservens utbildningssystem är en helhet, i vilken ingår försvarsmaktens repetitionsövningar och frivilliga övningar samt Försvarsutbildningsföreningens kurser. Reservisterna uppmuntras att på egen hand upprätthålla sin kondition samt utbilda sig allmänt genom att utnyttja möjligheterna till utbildning via nätet. Reservisternas civila kunskande utnyttjas bättre än i dag i de krigstida trupperna.

4.6 Försvarsviljan och det frivilliga försvarsarbetet

Förändringen i omvärlden framhäver vikten av att samhället har förmåga att klara av kriser, och i detta spelar försvarsviljan en viktig roll. Försvaret är hela folkets sak, och finländarnas höga försvarsvilja är grunden för försvarsförmågan. För att den upprätthålls svarar de organisationerna som utför frivilligt försvarsarbete.

Försvarsviljan upprätthålls genom utbildning med hög kvalitet för de värnpliktiga och genom att det frivilliga försvarsarbetet stöds. Försvarsutbildningsföreningen utvecklas som en strategisk partner till försvarsmakten i enlighet med nordiska verksamhetsprinciper. Målet är att stärka det frivilliga försvarets roll i det lokala försvaret samt i handräckningsuppdrag. Verksamhetsförutsättningarna för det frivilliga försvaret säkerställs.

4.7 Infrastrukturen

Garnisonsnätverket upprätthålls på den nivå som utbildningsbehoven under fredstid samt behoven under krigstid förutsätter. I försvarsmaktens fastighetsstrategi, som sträcker sig till år 2030, bedöms egendomsförvaltningens viktigaste inre och yttre förändringsfaktorer samt utvecklingsbehov.

Genom anpassning av egendomsförvaltning eftersträvas kostnadsinbesparingar fram till år 2020, vilka stabiliserar höjningstrycket på kostnaderna för fastigheterna. Anpassningen fortgår med åtgärder som utvecklar effektiviteten och resurshushållningen i fastigheterna.

4.8 Forskning och utveckling

Utvecklandet och upprätthållandet av försvarsmaktens förmågor förutsätter konsekvent planering samt långsiktig och tillräcklig fördelning i rätt tid av resurser till forskningen och undervisningen under hela deras livscykel. Försvarsmaktens forsknings- och utvecklingsresurser bör svara mot kraven från omgivningen och säkerställa organisationens förmåga till innovationer och anteciperering, stödet till utvecklandet av kapaciteterna, förutsättningarna för internationellt forskningssamarbete samt volymen på det kritiska kunnandet som är viktigt för försvaret.

Med inhemskt teknikkunskande stöds försvarssystemets verksamhet som helhet. Industrins roll som partner grundar sig på kunnande och teknisk kompetens. Forskning och utveckling behövs för att skapa kunnande och för att hålla kvar produktions- och innovationsförmågan i Finland. Samarbetet mellan försvarsförvaltningen, industrin och forsknings- och innovationsfinansiärerna inom den övriga offentliga sektorn fördjupas.

4.9 Militär försörjningsberedskap

Försvarsmaktens krigstida kapaciteter baserar sig till stor del på resurser som fås på annat håll i samhället. Dessutom är Finland beroende av tillgången på försvarsmaterial från utlandet.

Genom den militära försörjningsberedskapen tryggas funktionsförmågan hos försvarsmaktens kritiska system vid störningar i samhället. Det tekniska kunnandet utvecklas för att dessa systems funktion ska kunna garanteras. Det intensiva internat-

ionella samarbete som ska bedrivas för detta ändamål fördjupas såväl myndigheterna emellan som den inhemska och den utländska försvarsindustrin emellan. Den inhemska industrins exportförutsättningar och internationalisering stöds. Vid exporten av försvarsmateriel iakttar Finland internationella förpliktelser.

I statsrådets principbeslut om tryggheten av Finlands försvar och tekniska grund (FSM 2016) definieras de viktigaste teknikområdena med tanke på hanteringen av kritiska kapaciteter, och det kunnande som anknyter till dessa områden utvecklas i Finland.

4.10 Lagstiftning

Med lagstiftningen utvecklas beredskapen, myndighetssamarbetet, territorialövervakningen samt underrättelseinhämtningen. Vidare skapas genom utvecklandet av lagstiftningen beredskap att ge och ta emot internationellt stöd samt att delta i annan internationell verksamhet.

Det viktigaste pågående lagstiftningsprojektet gäller militär underrättelseverksamhet särskilt underrättelseinhämtning som avser datatrafik, datasystem samt personer. Dessutom utreds behoven att utveckla den lagstiftningen som gäller obemannad luftfart och drönarverksamhet. Den lagstiftningen som gäller att ge och få handräckning, ställningen för personer med dubbelt medborgarskap samt hanteringen av markområden och fastigheter och överföringen av innehav av sådana kommer att förnyas. Med tanke på myndigheternas förutsättningar att agera är det viktigt att det reds ut vilket behovet är att uppdatera beredskapslagen.

4.11 Resurser

Det säkerställs att en försvarsförmåga som motsvarar utvecklingen i omgivningen kan upprätthållas och att det finns förutsättningar att utveckla den. Identifierade underhålls- och utvecklingsobjekt under redogörelseperioden är framför allt beredskap, underrättelseverksamhet, cyberförsvar, påverkansförmåga och ersättande av förmågor som tas ur drift.

Det uppskattas att de årliga tilläggsresurserna som förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen förutsätter för att beredskapen ska kunna förbättras uppgår till 55 miljoner euro från och med år 2018.

Det årliga behovet av tilläggsresurser, som förutsätts för att nivån på försvarsmaktens materialinvesteringar ska kunna bevaras, bedöms i enlighet med den parlamentariska utredningsgruppens rekommendationer uppgå till 150 miljoner euro utöver indexförhöjningar från och med år 2021.

Beredningen av marinens och flygvapnets strategiska kapacitetsprojekt (Flottilj 2020 och HX) fortgår och de kapaciteterna som tas ur drift kommer att ersättas. Projekten genomförs med budgetfinansiering åren 2019-2031. De strategiska kapacitetsprojekten bereds så att underhålls- och driftkostnaderna kan täckas genom försvarsbudgeten utan separat finansiering.

De detaljerade finansieringsbesluten fattas i samband med att planerna för de offentliga finanserna samt budgetpropositionerna utarbetas.

5 SAMMANDRAG

1. Finlands militära verksamhetsmiljö är stadd i förändring. Konsekvenserna av förändringen har bedömts vara långvariga.
2. Verksamhetsmodellen för den övergripande säkerheten utgör en god tväradministrativ bas för att hantera vidsträckta säkerhetshot. De krav på den finska verksamhetsmodellen för den övergripande säkerheten samt på samhällets förmåga att tåla kriser, vilka orsakas av att konflikterna blir mera komplexa till sin natur, bör utvärderas grundligt i samband med att strategin för samhällets säkerhet uppdateras.
3. Verksamhetsmiljön förutsätter att den nationella försvarsförmågan upprätthålls och utvecklas. Detta stöds genom lagstiftningsprojekt och ett intensivare försvarssamarbete.
4. Försvarets beredskap förbättras.
5. Genom verkställandet av riktlinjerna i redogörelsen kan Finlands försvarsförmåga behållas in på nästa decennium.

Begrepp	Definition
Beredskapstrupper	<p>Trupper som är avsedda för att avvärja hot som utvecklas snabbt, och till dessa trupper hör som nya element bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beredskapsavdelningar, som i första hand används i krävande störningssituationer under normala förhållanden. De kan också användas för uppgifter inom det militära försvaret. - Beredskapsenheter, som i första hand används för uppgifter inom det militära försvaret. De får också användas i handräckningsuppdrag. - Trupper för omedelbar beredskap, med vilka skapas en tröskel för användningen av militära maktmedel mot Finland. Trupperna gör det möjligt att genomföra aktiva förhandsinsatser.
Cyberförsvaret	Det delområde av cybersäkerheten som utgörs av försvaret, vilket bildas av prestationsförmågorna spaning och övervakning, påverkan och skyddande.
Försörjningsberedskap	Förmåga att upprätthålla samhällets ekonomiska basfunktioner för att befolkningens levnadsmöjligheter, samhällets funktion och säkerhet samt försvarets materiella förutsättningar ska kunna tryggas vid allvarliga störningssituationer och i undantagsförhållanden.
Förvarning	En varning som den militära underrättelseverksamheten ger på förhand om en sådan situationsutveckling som kan äventyra Finlands säkerhet eller utgöra ett hot.
Försvarsförmåga	Finlands försvarsförmåga består av försvarssystemets militära kapaciteter samt de resurserna som kan erhållas genom nationellt samarbete och internationellt försvarssamarbete.
Försvarssamarbete	Med försvarssamarbete avses internationellt försvarspolitiskt och militärt samarbete för att stödja och förstärka Finlands försvarsförmåga.
Försvarssystemet	En helhet som består av försvarsmaktens ledningsorgan, trupper och system, vilken delas upp i delsystem. Delsystemen inbegriper den personalen, materialen och de driftsprinciperna som behövs för att det militära försvarets uppgifter ska kunna utföras.
Gemensam insats	Vid en gemensam insats samordnas minst två försvarsgrenars insatser för att ett militärt mål ska nås. Gemensamma insatser kan stödjas genom försvarsmaktens påverkan och gemensamma operativa förmågor.

Begrepp	Definition
Gränstrupper	Trupper som består av Gränsbevakningsväsendets tjänstemän och personer som med stöd av värnpliktslagen har bestämts att tjänstgöra vid Gränsbevakningsväsendet eller som fullgör frivillig militärtjänst där. Gränstrupper eller delar av dem kan anslutas till försvarsmakten när rikets försvar effektivteras och försvarsberedskapen kräver det.
Informationspåverkan	Verksamhet i syfte att åstadkomma ändringar i informationsomgivningen. Ändringarna kan visa sig t.ex. i systemens funktion, tillgången på information eller i en persons beteende. Medel som används i informationsinsatser är bl.a. elektronisk krigföring, cyberinsatser, psykologiska insatser och fysisk förstörelse av objekt.
Kompletteringstrupper	Försvarsmaktens trupper med vilka skapas förmåga att besvara en långvarig kris genom att trupper som har ställts upp tidigare kompletteras.
Kristålighet	Förmåga att upprätthålla handlingsförmågan i föränderliga förhållanden samt beredskap att möta störningar och kriser och att återhämta sig från dem.
Lokala trupper	Krigstida trupper genom vilka skapas en riksomfattande täckning genom att områden övervakas, objekt skyddas, trupper ställs upp och övriga myndigheter stöds.
Lufförsvar	Med lufförsvar avses åtgärder med hjälp av vilka rikets luftrum och närområde övervakas, luftrumets integritet tryggas, samhällets vitala funktioner skyddas mot flyngrepp, en fiende som riktar sig mot landet från luften nöts ut samt ett angrepp från luften avvärs. I lufförsvaret deltar alla försvarsgrenar, Gränsbevakningsväsendet och civila myndigheter.
Markförsvar	Med markförsvaret avses åtgärder med hjälp av vilka de funktionerna som är vitala för samhället skyddas, markområdet övervakas och ett angrepp som sker på marken fördröjs och förhålls samt avvärs och slås på valda områden. I markförsvaret deltar alla försvarsgrenar, Gränsbevakningsväsendet och civila myndigheter.
Militär förmåga	Militär förmåga betyder kapacitet att genomföra militära uppgifter både på fredstid, kristid eller under ett krig. Förmågan tyder ofta på den operativa förmågan att genomföra uppgifter avsedda för både trupper och materialen.

Begrepp	Definition
Målidentifieringsstöd	Via målidentifieringsstödet prioriteras, ges order om och genomförs den inhämtning och analysering av underrättelseinformation som påverkan förutsätter.
Operativa trupper	Krigstida trupper som är avsedda att användas inom hela rikets territorium och som utbildas och utrustas så att de lämpar sig för mångsidiga och krävande stridsuppdrag i olika förhållanden.
Sjöförsvaret	Med sjöförsvaret avses åtgärder med hjälp av vilka samhällets vitala funktioner skyddas till sjöss, sjöområdet övervakas, sjöområdets integritet och sjöförbindelserna tryggas, fienden nöts ut till sjöss samt angrepp från sjöområdet avvärjs. I sjöförsvaret deltar alla försvarsgrenar, Gränsbevakningsväsendet och civila myndigheter.
Specialtrupper	Trupper som har utbildats och utrustats för mångsidiga uppgifter som avviker från sedvanliga militärinsatser, och vilka i allmänhet opererar i smågrupper.
Territoriella trupper	Krigstida trupper som är avsedda för en territoriell strid och som utbildas och utrustas för stridsuppdrag enligt förhållandena i de områden där de används.